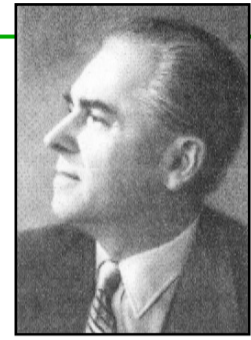

Вітаємо з Днем працівників освіти!

Газета Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

П

едагогічні ВІСТІ

Жовтень, 2014 року

ШАНОВНІ ОСВІТЯНИ!

Прийміть найщиріші вітання з Днем працівників освіти!

Бути вчителем — велика честь і відповідальність. Ваші прагнення ділитися знаннями, мудрістю, плекати культуру і духовність підрастаючих поколінь заслуговує на велику повагу та вдячність. Від Вашої громадянської позиції та творчого підходу до справи, толерантності, виваженості залежить формування та становлення сучасної молоді.

Наша спільна праця нелегка, але така відповідальна і цікава! Виховувати нову генерацію українців, передаючи кожній молодій людині

неоціненний скарб знань, життєвої мудрості, високої духовності та прагнення змінювати життя на краще — покликання справжнього вчителя.

Висловлюю Вам щире вдячність за творчу, самовіддану, подвизницьку працю та високий професіоналізм.

Хай щедрою буде до Вас доля і радісним кожен наступний день! Міцного Вам здоров'я, шановні педагогі, невичерпної творчої енергії, високих злетів, життєдайної сили, миру, злагоди!

З повагою,
ректор Н. С. ПОБІРЧЕНКО

"ТИ Ж ЧУЄШ, ЯК ЖИТТЯ ВОЗЕ?
ЕПОХА ЛИШ ТОГО ПРИГОРНЕ,
ХТО САМ З ЕПОХОЮ ЖИВЕ..."
Павло Тичина

ЖИВЕМО Й ТВОРИМО, КРОКУЮЧИ В НОГУ З ЧАСОМ

Н. С. ПОБІРЧЕНКО,
ректор, доктор педагогічних наук,
професор, член-кореспондент
Національної академії педагогічних наук України, заслужений працівник освіти України.

Вищі навчальні заклади розпочинають новий навчальний рік в особливих умовах, — наразі Закон України «Про вищу освіту», на який ми очікували майже п'ять років, прийнятий. Дуже важливо, що закон чітко встановлює правові, організаційні та фінансові засади функціонування ВНЗ, ґрунтується на принципах автономії вищих навчальних закладів, поєднання освіти з наукою та виробництвом, створює передумови для самореалізації особистості студента, забезпечення потреб суспільства у висококваліфікованих фахівцях.

Тепер перед нами постає низка завдань з імплементації положень закону в практику, упровадження нових державних стандартів, науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу. Саме на це колектив УДПУ імені Павла Тичини спрямовує свої зусилля.

Першого вересня, як і традиційно щорічно, населення нашого міста Умань значно зросло. Передусім за рахунок студентської молоді. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини гостинно відкрив двері для більш, як 8 тисяч студентів, 3972 з яких — першокурсники. У порівнянні з попереднім роком контингент наших студентів збільшено на 605 осіб. Радіємо, що найбільше абітурієнтів прийшли до нас із високими балами ЗНО. До речі, багато абітурієнтів обирали одночасно навчання на денній і заочній формах, адже у майбутньому це дає можливість краще працевлаштуватися.

А загалом за 5 останніх років кількість студентів денної та заочної форм навчання зростає на 1602 особи. Це промовисті цифри так званого феномену зростання УДПУ у складній, напруженій, важкій, конкурентній боротьбі. Ми намагаємось жити, творити, крокуючи в ногу з сучасною добою, вчасно відповідати на її виклики, адже багато років назад обрали девізом своєї діяльності мудрі настанови Павла Григоровича Тичини, іменем якого названо наш університет: «Ти ж чуєш, як життя зове? Епоха лиш того пригорне, хто сам з епохою живе!»

Студенти, які вперше відкрили двері університету і ті, для яких за роки навчання він уже став по-справжньому рідним, з перших днів змогли переконатися, що для них створені всі умови для навчання і гармонійного розвитку особистості. Славна традиція зустрічати 1 вересня оновленими кабінетами та аудиторіями була підтримана і цього року. Адміністрацією, всіма інститутами (їх у нас чотири), факультетами, колективами викладачів та технічних працівників виконана велика робота: чимало приміщень зазнали капітальних перетворень, у решті зробле-

но косметичні ремонти. Відрадно, що у належному стані утримувалися і об'єкти, у які в попередні роки було вкладено великі кошти для капітальних ремонтів. Сяють чистотою вестибюлі, навчальні корпуси, творчі лабораторії та майстерні, наукові центри, аудиторії, кабінети, музеї та гуртожитки. Створено та модернізовано за літо чимало нових кабінетів, оформлено цікаві та змістовні тематичні стенди. Прикмета сьогоднішнього дня — аудиторії поповнені новим технічним обладнанням, зокрема, мультимедійним, сучасними меблями, встановлені пластикові віконні блоки. Особливо багато зроблено, аби студенти могли комфортно себе почувати під час роботи у медійних центрах.

Велике досягнення вбачаю і в тому, що нам вдалося реалізувати давню мрію — реставрувати головний корпус університету (60 років він був без ремонту). Ця будівля — не просто один з навчальних корпусів, а історико-культурне надбання, яке маємо зберегти для прийдешніх поколінь. Зараз тут облаштовуємо сучасну конференц-залу, де будуть проводитися найважливіші для університету заходи.

І хоча колектив університету докладає чимало праці, сил та коштів, щоб заклад виглядав затисно і естетично, творчо підходить до дизайнерського оформлення кожного куточка, все ж головне для нас — навчання, якість освіти.

У нинішньому навчальному році треба високо тримати планку, адже у консолідованому рейтингу ВНЗ України-2014 наш заклад увійшов до «Топ-10» університетів центрального регіону країни, а в номінації «Кращі педагогічні навчальні заклади України» виборов третє місце, пропустивши попереду себе лише Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова та Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимирів Гнатюка.

За підсумками оприлюдненого престижного міжнародного Інтернет-рейтингу Webometrics (охоплює понад дванадцять тисяч університетів з усього світу) наш університет виборов 38 місце серед всіх ВНЗ України, залишивши далеко позаду багато відомих університетів із статусом «національний»! Такі високі рейтингові показники — гідна оцінка наполегливої праці всього колективу університету, підтвердження авторитету Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини як одного з лідерів національного освітнього простору.

Сьогодні ми вже реально живемо в умовах відкритого суспільства, інтегрованого у світовий простір. Складася принципово нова структура попиту на освіченість, яка немислима без нового погляду на освіту. Можу навести цьому деякі переконливі докази: соціологічне опитування наших студентів-першокурсників показало: 30% з них прийшли до УДПУ, побачивши реальну перспективу стажування чи навчання за кордоном. Це цікавий і переконливий факт. Зараз

батьки і діти більше уваги звертають на акредитацію та імідж вузу, куди планують вступати. Важливо також, що наші випускники затребувані на ринку праці і майже 100-відсотково працевлаштовуються.

Європейський вибір України реалізують проекти УДПУ з міжнародного співробітництва. Як активний суб'єкт європейського освітнього простору університет уклав понад 50 угод про співпрацю з міжнародними партнерами. Ми плідно співпрацюємо з вищими навчальними закладами Польщі, Франції, США, Канади, Німеччини, Швеції, Португалії, Греції, Італії, Пакистану, Росії, Білорусі, Узбекистану, Азербайджану. Свідченням визнання університету освітньо-науковим співтовариством не лише в Україні, а й далеко за її межами, є той факт, що викладачі УДПУ імені Павла Тичини є членами 20 міжнародних адміністративних структур, асоціацій, товариств, семінарів тощо.

Завдячуючи міжнародній діяльності, вдалося реалізувати новий шлях фінансування наукової мобільності викладачів та студентів. Зокрема, університет виступив співкоординатором проектів «EMINENCE» та «EMINENCE II», які фінансуються Європейською Комісією в рамках програми «ErasmusMundus». Завдяки проекту, наші студенти, викладачі та співробітники мають змогу навчатися і проводити наукові дослідження за кордоном. Найбільш активно УДПУ співпрацює із вузами Польщі, де стажуються наші викладачі, навчаються студенти, особливо за програмою «подвійного диплома».

Ми давно розпочали працювати за Болонською системою і тепер можемо видавати дипломи європейського зразка, адже підготовка студентів до навчання і роботи у європейському освітньому просторі — відповідь на процеси глобалізації. Саме тому до нас їдуть навчатися студенти-іноземці з Китаю, Нігерії, Зімбабве, Судану, Азербайджану та ін.

Зрозуміло, що нашій системі освіти до європейського рівня треба ще йти, але новий закон України "Про вищу освіту" сприяє руху вперед, бо визначає шляхи підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів. У законі велика увага приділяється університетській науці. До речі, ми давно працюємо у цьому напрямку. Для прикладу: маємо два науково-дослідні центри подвійного підпорядкування — Міністерству освіти і науки та Національній академії педагогічних наук України. Ще є міжвідомчий центр прикладної лінгвістики, підпорядкований Національній академії наук України. У нас 22 лабораторії, які працюють над важливими науковими проектами. За положеннями нового закону студенти матимуть більше часу на самостійну роботу, відповідно зможуть більше часу проводити у наукових центрах та лабораторіях.

Торік ми розширили інфраструктуру університету. Тепер у нашому складі маємо Канівський гуманітарний інститут та Канівський коледж культури і мистецтв. Для останнього проакредитовано 4 спеціальності освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»: «Народна художня творчість», «Бібліотечна справа», «Хореографія», «Образотворче мистецтво».

Ще одне наше досягнення — військова підготовка наших студентів. Влітку перші студенти після дворічної підготовки прийняли Присягу на вірність українському народові. Всі вони підпадають під мобілізацію, і жоден не відмовився від присяги!

Одне з найважливіших завдань — підготовка науково-педагогічних кадрів. Якщо раніше ми не мали спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій, то в останні три роки створили кандидатську та докторську спеціалізовані вчені ради. Пишаюся потужним колективом науково-педагогічних працівників, серед яких багато відомих науковців, докторів наук, членів різних академій. Дбаємо також про молодшу зміну: на сьогоднішній день в аспірантурі університету навчається 119 аспірантів на державній та комерційній основі. Минулого навчального року викладачами університету захищено 9 докторських та 29 кандидатських дисертаційних досліджень.

Важливим фактором покращення якості надання освітніх послуг є система підвищення кваліфікації. Для оволодіння новітніми ІТ-технологіями понад 130 викладачів УДПУ закінчили шестимісячні курси підвищення кваліфікації за програмою «викладачі-тьютори (організатори) дистанційного навчання». А в цьому навчальному році планують підвищити кваліфікацію за цією ж програмою ще 90 викладачів.

Минулого року активно впроваджували дистанційне навчання, використовуючи навчальне середовище Moodle. На сьогоднішній день в системі дистанційного навчання зареєстровано близько 8500 користувачів (студенти, викладачі та системні адміністратори). У перспективі плануємо ліцензування дистанційної форми навчання на окремих факультетах за напрямками підготовки.

Важливим показником діяльності університету є захист інтелектуальної власності та розвиток інноваційної діяльності. У попередньому навчальному році викладачами університету отримано 6 патентів, подано до відділу реєстрації Державної служби інтелектуальної власності України понад 50 охоронних документів (свідоцтв) на навчально-методичні та наукові публікації, 30 з яких на даний час вже отримано.

У наукових дослідженнях активну участь беруть студенти. Плідно функціонує Студентське наукове товариство (СНТ), яке сприяє виявленню дослідницьких умінь та навичок у здібних студентів, які здатні творчо мислити, залучає їх до різних форм

наукової діяльності. Тут теж маємо гарні результати: щорічно десятки наших студентів стають лауреатами Всеукраїнського конкурсу на кращу наукову роботу, переможцями студентських олімпіад.

Примножують успіхи університету, працюють на його імідж на міжнародному та всеукраїнському рівнях не лише молоді науковці, а й спортсмени. Фізична культура та спорт є одним із пріоритетних напрямів гуманітарного розвитку університету, брендом його успішності. Наша гордість — чемпіони та призери України, Чемпіонатів та Кубків Світу і Європи з різних видів спорту.

Сьогоднішня змушує шукати нові підходи до виховання студентської молоді. Переконані: тут має доминувати творчий фактор, орієнтація на індивідуальність, що визначає основу духовності людини, культури сучасного спеціаліста.

Цікавою формою залучення студентів до культурного життя стали творчі проекти. З грандіозним успіхом пройшли мистецько-освітній проект «Обдарована родина — обдарована дитина», мистецько-соціальні проекти «Хореографія проти наркоманії та алкоголізму», «Право на життя» і «Поважай себе — не давай хабарів!»

А які у нас самотні художні таланти! Колективи вокально-хорового, інструментального та хореографічного жанрів добре знані не лише на Черкащині, а й в Україні. Серед них — лауреати міжнародних фестивалів, переможці регіональних оглядів-конкурсів, всеукраїнських фестивалів народної творчості. 9 студентських творчих колективів мають почесне звання «Народний аматорський колектив».

Без студентських творчих колективів зараз вже неможливо уявити культурне життя міста і регіону. Студенти-митці є учасниками багатьох талант-шоу в Україні, гідно представляють університет на міжнародних та національних фестивалях, мистецьких та творчих конкурсах. По-новому зажило і студентство: систематично проводяться виховні заходи, творчі та добровільні акції.

Конфуцій стверджував, що до знання ведуть три шляхи: шлях роздумів — найбагродніший, шлях наслідування — найлегший, шлях досвіду — найгірший. Яким би гіршим не був наш досвід - він неоціненний. Наші досягнення і надбання, здобуті завдяки наполегливості та досвіду — це певний підсумок, який на початку нинішнього навчального року має стати натхненням для нових перемог.

Отож, приєднує до привітань з Днем працівників освіти на адресу всіх, завдяки кому маємо таку чудову можливість — бути освіченими людьми! Важливо, щоб освітня зуміли так реалізувати своє покликання сіяти добре й мудре, так працювати, щоб кожен учень, студент усвідомив відповідальність за майбутнє своєї Батьківщини.

Зичу всім міцного здоров'я, благополуччя, любові, невичерпної енергії, ще вагоміших здобутків у новому навчальному році. І найголовніше бажання: аби на нашій землі якнайшвидше встановились мир і злагода, щоб навчальний рік пройшов спокійно, продуктивно, творчо.

ДО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ДНЯ ДОШКІЛЛЯ

С. С. ПОПІЧЕНКО,
к.пед.н., декан
факультету дошкільної
та корекційної освіти

Уперше на державному рівні Всеукраїнський день дошкільля започаткований 27 вересня 2012 року. Нині це свято відзначають не лише дошкільні працівники, а й викладачі вишів, керівники державної і місцевої влади, управлінці і батьки, громадські організації, що підсилює партнерство і співпрацю, забезпечує наступність, спадкоємність, перспективність розвитку всіх ланок освіти.

Молоді педагоги проходять обряд посвяти в професію — стають на Рушник долі: куштують «кашу для дошкільнят», щоб зрозуміти, чому діти відмовляються від такої їжі; присягають на вірність професії. Святукуючи, освітяни підводять підсумки зробленого та привертують увагу громадськості до вирішення проблем дошкільної освіти. Сьогодні до дошкільля прикута увага керівників держави, науковців, практиків.

Чим це можна пояснити? Насамперед тим, що світ сьогодні розглядає проблему виховання і навчання дошкільників як проблему формування нового обличчя цивілізації. Також дошкільна освіта стає важливою сферою реалізації прав людини, забезпечення рівних можливостей здобуття якісної освіти. Відтак, перед викладачами держава поставила завдання кардинально перебудувати роботу в галузі професійної підготовки дошкільних працівників.

Як відомо, в багатьох країнах світу найвищі вимоги ставляться до рівня підготовки педагогів саме дошкільних навчальних закладів. У матеріалах Всеукраїнського з'їзду педагогічних працівників дошкільної освіти наводяться слова директора педагогічного інституту в Стокгольмі: «Найбільш кваліфіковані педагоги мають працювати в дитячих садках та початковій школі, тому що тут педагог може багато чого зруйнувати».

Погоджуючись з цим, додамо: саме від фахової компетентності дошкільного педагога залежить успішність реалізації будь-якого завдання в дошкільній освіті. Накази, положення, програми, без усвідомлення їх педагогом залишаються папірцями. Лише вдумливе, критичне осмислення професійних дій — запорука успішної діяльності дошкільного закладу.

Який він, майбутній педагог-дошкільник, а нині — студент нашого факультету? Спостереження показують такі особливості першокурсників:

- зростаюча активність і мотивація до професійної діяльності;
- обізнаність у галузі інформаційно-комунікаційних технологій;
- знижена критичність аналізу інформаційних джерел: часто студенти не вміють або не хочуть критично аналізувати різну інформацію, відбирати доцільне — і це дуже непокоїть;
- змінене на краще ставлення до власної самореалізації та самоосвіти.

Водночас переважає більшість студентів, пояснюючи вибір професії вихователя, мотивує його любов'ю до малюків, що дуже відрізняє.

Затверджена Концепція державної цільової програми розвитку дошкільної освіти, зміни, які відбуваються в дошкільній освіті, зумовлюють необхідність модернізації змісту психолого-педагогічної, методичної, практичної підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. Над цим працює професорсько-викладацький колектив факультету дошкільної та корекційної освіти.

Науковий потенціал кафедр факультету (усього їх є три) високий. Викладачами працюють здібнішого випускники факультету, тепер уже доценти Л. П. Карнаух, С. І. Семчук, С. М. Гаврилюк, О. О. Авраменко, І. В. Бабій, О. Г. Бутенко, А. М. Залізняк, інші.

Необхідність врахування нових умов функціонування дошкільної освіти (запровадження обов'язкової дошкільної освіти), різноманітність форм дошкільної освіти та їх відповідність новим завданням і умовам; нові програми розвитку старших дітей, по-

кликали запровадження в навчальний процес факультету новітніх технологій дошкільної освіти. Це потребувало поліпшення навчально-методичного забезпечення педагогічного процесу. З цією метою створено Регіональний центр інноваційних технологій дошкільної освіти, метою якого є забезпечення готовності студентів до вивчення та наступної реалізації в практиці інноваційних технологій.

Також для студентів-випускників викладаються нові навчальні дисципліни «Інноваційні технології дошкільної освіти», «Менеджмент і маркетинг дошкільної освіти», «Комп'ютерні технології в роботі з дітьми дошкільного віку». До послуг студентів — сучасні аудиторії, науково-дослідні лабораторії, комп'ютерний клас, інформаційно-методичний кабінет.

Також викладачі ведуть наукові дослідження. Гордістю факультету є науково-дослідницька лабораторія «В.О.Сухомлинський і школа XXI століття», якою керує доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН В. Г. Кузь. Членами лабораторії розроблено низку держбюджетних тем.

Наукова школа В. Г. Кузя постійно зростає, вчений плідно працює з докторантами, аспірантами, магістрантами і постійно дбає про їхній науковий доробок та творче зростання.

Також на базі факультету функціонує науково-дослідна лабораторія «Дошкільна освіта: сутність, перспективи розвитку в XXI столітті» (науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор І. П. Рогольська-Яблонська).

Члени лабораторії розробили Концепцію розвитку дошкільної освіти Черкащини, де виклали теоретичні підходи до реалізації регіональних засад системи дошкільної освіти. У Концепції визначено необхідність запровадження обов'язкової дошкільної освіти та напружати її оновлення в нашому регіоні. Робота лабораторії сприяє підвищенню якості професійно-педагогічної підготовки спеціалістів. Відрадно, що сьогодні докторанти факультету розробляють наукові проблеми підготовки творчого педагога доценти С. М. Гаврилюк, І. І. Демченко, С. І. Семчук, Л. В. Іщенко; над формуванням різних напрямів розвитку особистості дитини працюють докторант В. М. Кушнір; аспіранти І. Ю. Підлипняк, І. Любченко, Т. М. Дука, О. М. Майструк, які готуються до захисту наукових досліджень у спеціалізованих вчених радах.

До наукового пошуку членів лабораторії залучаються і студенти, щороку видруковуються збірники матеріалів студентських науково-практичних конференцій.

Звичайно, в діяльності нашого факультету був період нелегких випробувань, коли дошкільні заклади масово закривалися і, здавалося, професія вихователя втрачала свою актуальність. Але колективу факультету вдалося зберегти таку необхідну і важливу для сьогодення спеціальність.

Сьогодні факультет дошкільної та корекційної освіти упевнено йде в своє майбуттє, має незаперечний авторитет серед викладачів вишів, який підтримується високою якістю підготовки фахівців дошкільної освіти та можливістю їх працевлаштування (100% випускників забезпечено роботою за фахом). Наприклад, у цьому році наших випускників запросила у свій колектив завідувач ДНЗ №632 Печерського району м. Київ, яка задвоєла ефективність роботи тих випускників факультету, які уже працюють в цьому колективі.

Безперечно, без підтримки ректорату, особисто Наталії Семенівни Побірченко, усього колективу університету, нам не вдалося б досягти таких успіхів.

Ми щиро вітаємо усіх з Всеукраїнським Днем дошкільля. Зичимо творчого розвитку і успіхів в планах роботи факультету щодо покращення якості підготовки фахівців дошкільної освіти.

Законодавчі новації ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»

Т. Д. КОЧУБЕЙ
д.пед.н., проф., проректор
з науково-педагогічної роботи
Цьогорічний навчальний рік у вищих навчальних закладах України розпочався з важливої події — введення в дію 6 вересня 2015 року Закону України «Про вищу освіту». Тривалий час в освітянських колах науковці обговорювали і вносили пропозиції до нового Закону. Тому не випадковим є те, що 6 вересня 2014 року на базі Київського національного університету імені Тараса Шевченка, відбулася нарада з питань імплементації Закону «Про вищу освіту» за участю Прем'єр-міністра України Арсенія Яценюка; Міністра освіти і науки Сергія Квіта; народного депутата України, голови Комітету Верховної Ради України з питань науки та освіти Лілії Гриневич.

Привітавши учасників робочої групи, Сергій Квіта зазначив, що Уряд приділяє багато уваги питанням освіти: «Попри те, що сьогодні в країні йде війна, наш Уряд, наша влада пам'ятають про освіту — наше майбуттє. Саме тому на цій нараді присутній Прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк, який брав активну участь у розробці законопроекту «Про вищу освіту», був його співавтором».

На думку Міністра освіти і науки України Сергія Квіта, Закон «Про вищу освіту» має стати інструментом підвищення якості української освіти. З цього приводу він наголосив, що відповідно до нового Закону «Про вищу освіту» ВНЗ набувають автономності, а звідси і великої відповідальності за свою діяльність.

Голова комітету Верховної Ради з питань науки та освіти Лілія Гриневич зазначила, що з прийняттям демократичного, проєвропейського та системного закону розпочинається нова віха розвитку української вищої освіти.

Упровадження Закону «Про вищу освіту», зазначила Лілія Гриневич, буде проходити в три етапи.

Перший — це допрацювання законодавчої бази, без якої неможливо прийти до нових стандартів.

Другий етап — уже з вересня 2015 року розпочне роботу Національне агентство із забезпечення якості вищої

освіти, а ВНЗ перейдуть на максимальне навантаження викладачів у 600 годин (замість 900). Це означає, що навчальні програми будуть замінені у відповідності до нових освітніх стандартів. Також, за новим законом, студентам надається право обирати зміст освіти — до 25%, що посилює конкуренцію між викладачами.

Третій етап — додаткове можливе фінансування деяких положень Закону «Про вищу освіту», розпочнеться з 1 січня 2016 року.

Лілія Гриневич зауважила, що будуть зміни в освітніх програмах. Стандарт програми буде включати перелік дисциплін і терміни навчання, а змістове наповнення дисциплін буде визначати професор (викладач).

Голова Комітету Верховної Ради України з питань науки та освіти зазначила, що буде відбуватися поступовий перехід від відомчого фінансування до банківської системи фінансування.

Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк відзначив вагомість прийняття Закону, наголосив, що це інструмент, а виконувати його мають люди.

Ключовим питанням, яке Міністерству освіти і науки України потрібно вирішувати разом із Міністерством соціальної політики України, — це прив'язка освіти до ринку праці: «Це те, що ми 20 років не вирішуємо. У нас освіта за принципом не доцільності, а популярності. Десять років найбільш популярна професія — юристи. Ще десять років — тільки економісти».

За словами Прем'єр-міністра, в цьому питанні потрібно орієнтуватися на цілі, які ставить держава. Державне замовлення буде надане тим ВНЗ, які дають якісну освіту. Цим самим зменшиться кількість ВНЗ, які не дають освіти, а лише видають дипломи. Між ВНЗ буде боротьба за ресурси, які держава виділяє на освіту. Уперше в Україні приватні заклади будуть мати право на державне замовлення.

Тобто має відбутися прив'язка освіти до ринку праці. Десять років освіта йшла по шляху популярних спеціальностей, а тепер буде орієнтуватися на ринок праці.

На сьогодні це:

- ринок продовольства;
- сильні менеджери;
- енергетика;
- підготовка вихователів ДНЗ, вчителів для початкової і середньої школи, з новим світоглядом, здатних розписувати зміст предметів відповідно до того, що має знати і вміти учень.

Закон України «Про вищу освіту» містить багато новацій. Зокрема, змінюються терміни навчання в магістратурі та аспірантурі, рівні вищої освіти (початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти; перший (бакалаврський) рівень; другий (магістерський) рівень; третій (освітньо-науковий); науковий рівень) та ступені вищої освіти (молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії, доктор наук), введено у відповідність до Національної форми кваліфікації, яка уможливить порівнюваність дипломів про освіту, виданих в Україні, з європейськими дипломами та рівнями освіти.

Великої ваги у Законі надається забезпеченню якості вищої освіти. З цією метою з 2015 року розпочне свою діяльність Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, яке є постійно діючим колегіальним органом, уповноваженим цим Законом на реалізацію державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти.

Вищі навчальні заклади здобудуть реальний статус автономії. Як зауважив Арсеній Яценюк: «Міністерство освіти і науки повинно займатися виключно виробленням державної політики, а не керуванням кожним вузом, призначенням кожного ректора і впливом на вищу освіту через те, кому дає державне замовлення, а кому — ні».

Перший заступник Міністра освіти і науки України Інна Совсун, зазначила, що Міністерством освіти створено сайт «Імплементация Закону України «Про вищу освіту» (osvita.gov.ua), де науковці матимуть змогу обговорювати питання, пов'язані з реалізацією основних положень Закону в життєдіяльності вищих навчальних закладів.

Інна Совсун наголосила на спрощеній процедурі визнання законних документів про вищу освіту, про залучення до читання лекційних курсів викла-

дачів з іноземними дипломами. У кожному ВНЗ їх має бути 5-10 осіб. Такий підхід до організації навчального процесу дозволить змінити стереотипи мислення, нову ідеологію, нові підходи до навчання і виховання. Міністерством освіти будуть створені моніторингові групи щодо запровадження закону у вищих навчальних закладах.

Перший заступник Міністра освіти і науки України висловила думку про те, що імплементація закону «Про вищу освіту» — це не підписання підзаконних актів, а результат діяльності кожного університету; це — не завдання міністерства, а відповідальність вищих навчальних закладів у запровадженні закону, це — нова ідеологія у вищій освіті.

Пропозиції щодо реформування освіти в Україні висловило багато керівників вищих навчальних закладів, зокрема, Голова спілки ректорів, ректор Київського національного університету Леонід Губерський, президент Національного академічного педагогічного університету імені Тараса Шевченка Віталій Курило, ректор Київського університету бізнесу та економіки Станіслав Ніколаєнко, ректор Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна Віль Бакіров.

Зокрема, ректор Луганського національного університету імені Тараса Шевченка Віталій Курило привітав усіх, хто долучився до написання закону, та наголосив, що насамперед «закон потрібно пристосувати до життя». Він також проінформував учасників наради щодо ситуації на Донбасі.

Наш вуз теж не стоїть осторонь. В Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини розроблені заходи щодо імплементації Закону України «Про вищу освіту», проходило обговорення закону на засіданні вченої ради університету, вчених радах факультетів, засіданнях кафедр.

Робочою групою університету з імплементації закону розробляється Положення про організацію навчального процесу, вносяться зміни до Статуту університету.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ НА ФАКУЛЬТЕТІ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Т. А. ТОРЧИНСЬКА,
к. пед. н., доц., заступник декана
факультету початкової освіти з
питань організації педагогічної
практики

Сучасний стан розвитку системи освіти характеризується пошуком нових форм і методів професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів. Важливе місце серед них посідає педагогічна практика. Особливості цієї діяльності полягають в тому, що вона спрямована на конкретну професіоналізацію та збільшує можливості самореалізації майбутніх учителів, мобілізує особистісний потенціал та виявляє приховані здібності студента, забезпечує появу ідей у ситуації вирішення педагогічної проблеми.

Педагогічна практика є обов'язковим компонентом процесу фахової підготовки майбутніх педагогів, важливим етапом їхнього професійного зростання. Практична підготовка забезпечує встановлення безпосереднього зв'язку між теорією та практикою, оскільки в умовах реальної професійної діяльності відбувається інтеграція теоретичних знань і практичних умінь студентів, що зумовлює оволодіння ними складними професійними компетентностями.

Організація практичної підготовки студентів на факультеті враховує специфіку галузі початкової освіти, має наскрізний характер. Проходження студентами різних видів практик здійснюється впродовж усього періоду навчання, починаючи з другого курсу. Педагогічна (виробнича) практика проводиться з четвертого курсу. Її безперервність та послідовність упродовж кількох років навчання дозволяє майбутнім педагогам відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня — «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» — здобувати необхідний і достатній обсяг практичних знань і умінь.

Кожний вид практики має свої завдання, комплексне вирішення яких вдосконалює процес професійної підготовки студентів та формує особистість майбутнього педагога.

Правильно організована педагогічна практика забезпечує особистісно орієнтований, комплексний, ускладнений, неперервний та творчий характер підготовки студентів. Керівник практики має вбачати у кожному студентові особистість, яка має право на власну думку, на власні дії, на власну оцінку, власні помилки та свободу вирішення цих помилок.

Ефективність педагогічної практики залежить від дотримання таких умов: теоретична обґрунтованість системи підготовки студентів до практики, її навчальний і виховний характер, комплексний підхід до визначення завдань, змісту, форм і методів організації та проведення практики, забезпечення наступності та системності на різних етапах її проведення.

Основною метою педагогічної практики є оволодіння студентами сучасними методами, формами професійної діяльності; формування професійних умінь і навичок, необхідних для самостійного вирішення педагогічних завдань в умовах реального навчально-виховного процесу; виховання потреби систематичного професійного самовдосконалення.

Перед початком практики проводиться настановча конференція, у ході якої студенти ознайомлюються з програмою практики: керівники роз'яснюють їм мету практики, ставлять конкретні завдання, інформують про зміст діяльності під час проходження практики, форму звітності, критерії оцінювання тощо. Режим роботи студентів під час практики визначається керівниками практики та узгоджується з правилами внутрішнього розпорядку бази практики. На період практики в кожній підгрупі студентів призначається староста, який веде облік відвідування студентами практики, організовує і координує роботу підгрупи, виконує доручення керівника практики, методистів, вчителів щодо організації і перебігу практики, інформує студентів про консультації, семінари.

Послідовність реалізації завдань практики студент визначає в індивідуальному плані проходження практики.

Він складається у перші дні практики, схвалюється викладачем-методистом та керівником від бази практики. Кожен студент працює відповідно до свого індивідуального плану.

Протягом педагогічної практики (кожного з її видів) практиканти ведуть щоденник педагогічних спостережень, у якому фіксують інформацію, необхідну для виконання завдань практики, висвітлюють хід їх виконання (згідно індивідуального плану проходження практики), в тому числі й роботу зі складання психолого-педагогічних характеристик дитини чи академічної групи студентів, з вивчення та аналізу ділової документації навчального закладу чи управління освіти. Матеріали щоденника використовують для звіту про виконання під час практики роботи.

Після завершення практики студент обробляє зібраний матеріал і складає звіт, у якому подає аналіз всіх напрямів своєї роботи під час практики, характеризує повноту виконання завдань, труднощі, з якими стикався, вказує на досягнення та нереалізовані ідеї, визначає причини недоліків та упущень, намічає основні шляхи самовдосконалення.

Педагогічна практика завершується підсумковою конференцією. У ході конференції студенти звітують про свою роботу під час практики, дають узагальнений аналіз її результатів, обмінюються досвідом у формі презентації перебігу практики, обговорюють причини труднощів та висловлюють пропозиції щодо покращення практичної підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності.

Педагогічна практика, з одного боку, слугує перевіркою професійних якостей майбутнього вчителя, а з іншого — вона є найважливішим етапом формування педагогічних здібностей, їхнього прояву у самостійній педагогічній діяльності. При цьому студент-практикант проявляється у різних функціональних позиціях: організатора навчально-виховної діяльності, зміст якої є для нього особливим предметом усвідомлення аналізу та оцінки.

На факультетах

КРАЄЗНАВЧИЙ КОМПОНЕНТ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-ГЕОГРАФІВ

О. В. БРАСЛАВСЬКА
д.пед.н., проф.,
зав. кафедри географії
та методики її навчання;
І. В. КРАВЦОВА
к.пед.н., доцент

Зміст підготовки студент-географа передбачає краєзнавчий компонент. Завдяки йому відбувається перетворення знань про природу і людину на території рідного краю у єдину наукову географічну картину світу. Крім цього, краєзнавство містить як фізико-географічні, так і соціально-географічні складники. Саме тому, задля реалізації Концепції географічної освіти необхідним є введення до навчальних планів дисциплін, що виконують ці умови. Засвідчуємо наявність таких дисциплін у навчальних і робочих планах на природничо-географічному факультеті.

Забезпеченню підготовки студентів-географів за спеціалізацією «Організатор краєзнавчо-туристичної роботи» сприяє введення до напрямів підготовки курсів «Краєзнавство і туризм», «Рекреаційна географія», «Методика дослідницької роботи на шкільному географічному майданчику», «Шкільний туризм», а за рівнем магістр — «Міжнародний

туризм та туристичні ресурси України».

Велика увага приділяється вивченню не лише навчальних дисциплін, а й проведеною фахових навчально-польових практик. Зокрема, проводяться вони в Закарпатті, на Шацьких озерах, берегами Дніпра і Південного Бугу, узбережжям Азовського моря, Черкащиною.

Зміст навчальних дисциплін й фахових практик спрямовано на формування географічної компетенції студентів. Забезпеченню цьому сприяє якісний показник професорсько-викладацького складу кафедри географії та методики її навчання та кафедри загальної землекознавства і геології, що майже відповідає кадровому забезпеченню ліцензійним умовам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти.

Викладання на кафедрі географії та методики її навчання забезпечують близько 75% кандидатів наук, доцентів (при нормі 75%), 18% докторів наук або професорів (при нормі 10%). Підготовку спеціалістів здійснюють в середньому 78% кандидатів наук, доцентів (норма — 85%), 36% докторів наук, професорів (норма — 20%).

Для покращення навчаль-

но-методичного забезпечення краєзнавчо-туристичної роботи активно є видавничі діяльність. За останні три роки видано 4 монографії, 13 навчально-методичних посібників, 11 методичних рекомендацій, понад 50 статей у фахових виданнях і 52 тез доповідей на різномірних конференціях з яких 18 — зі студентами.

Студенти забезпечені навчально-методичними матеріалами та навчально-науковими джерелами краєзнавчого змісту.

Викладачі кафедр застосовують інноваційні технології, інтерактивні методи, форми і прийоми під час захисту презентацій, моделювання студентами індивідуально-спрямованих й творчих завдань краєзнавчо-туристичного змісту.

Колективи кафедр намагаються створити такі умови, які б спонукали студентів-географів до самостійного пошуку, саморозвитку, самовдосконалення, індивідуальних творчих краєзнавчо-туристичних досліджень. Одним із прикладів є щорічний туристичний зліт, який передбачає проведення змагань між студентами природничо-географічного, економічного та історичного факультетів УДПУ.

Неабиякого значення на кафедрах надається виконанню курсових та кваліфікаційних робіт, зокрема, у 2013-2014 навчальному році виконано 8 магістерських робіт та 22 випускних кваліфікаційних роботи.

Захисти проводяться як на факультеті, так і під час візних засідань в загальноосвітній школі міста і району, для яких тематика робіт, що захищаються, становить науково-практичний інтерес і має краєзнавче спрямування.

Для виконання краєзнавчо-туристичних завдань викладачі кафедри географії та методики її навчання постійно підтримують зв'язи з загальноосвітніми та позашкільними навчальними закладами. Укладені угоди про співпрацю із понад 30 установами.

Важливою умовою успішної роботи кафедри географії та методики її навчання та кафедри загального землекознавства і геології є глибоке розуміння важливості краєзнавчого компоненту у змісті професійної підготовки майбутніх учителів географії та ефективний управлінський супровід, який забезпечується на рівні факультету, інституту та університету. Сьогодні кафедра географії та методики її навчання як провідна кафедра у підготовці «Організатора краєзнавчо-туристичної роботи» є частиною потужного колективу, який здатний реалізувати краєзнавчий підхід в освіті, відкрити нові горизонти краєзнавчо-туристичної роботи.

УКРАЇНОЗНАВСТВО В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ

Співробітники науково-дослідної лабораторії «Етнологія Черкаського краю»
Уманський педагогічний — один з небагатьох в Україні, про який усі гості, в т.ч. й високопосадові, одноставно відгукуються: «Побували у справжній Україні!». Значною мірою завдячуючи таким відгукам слід саме високоорганізованій українознавчій роботі в університеті. Йдеться не про зовнішню т. зв. шароварщину, а про глибинні пласти нашої свідомості, ментальності, культури.

Збереженням українознавчого компонента у вищій педагогічній освіті опікується у нашому закладі науково-дослідна лабораторія «Етнологія Черкаського краю», пріоритетними напрямками діяльності якої є науково-дослідницький, навчально-методичний, пошуково-експедиційний. Члени лабораторії завершили роботу над держбюджетною темою «Удосконалення змісту підготовки учителів української мови та літератури на основі етнокультурних традицій укра-

їнців» і розпочали розробку нової — «Професійна підготовка майбутніх учителів-словесників на засадах українознавства».

Зважаючи на те, що Уманський педагогічний університет готує, насамперед, учителя для сільської школи, слід врахувати, що сільський вчитель має в ідеалі отримати таку ж підготовку, як вчитель для роботи в міській елітарній школі: знати одну-дві іноземні мови, володіти комп'ютерною технікою, вміти організувати масові спортивні змагання, свята тощо, грати на музичному інструменті. Крім того, він має знати закони громадського сільського життя, народну філософію, народну мораль, народну культуру, народний та релігійний календар, розуміти на фітотерапії. Це забезпечується системою аудиторних та позааудиторних занять, які проводяться викладачами кафедри української літератури, українознавства та методики їх викладання.

(Закінчення на 4-й стор.)

«ОБДАРОВАНА РОДИНА — ОБДАРОВАНА ДИТИНА»

З. М. СИРОТА
к.пед.н., доцент кафедри музикознавства та вокально-хорових дисциплін

Обдарованим родинам та творчому розвитку їх дітей був присвячений мистецько-освітній проект «Обдарована родина — обдарована дитина», який підготувала творча група викладачів та студентів мистецько-педагогічного факультету.

Були представлені творчі сімейні колективи нашого міста, творчі колективи Шевченківської спеціалізованої загальноосвітньої школи-інтернату з поглибленим вивченням предметів гуманітарно-естетичного профілю, колективи міста Іршанська Володарськ-Волинського району Житомирської області, міста Балта Одеської області, міста Христинівка та села Городища — Черкаської.

Урочисто відкрили родинне свято вокально-хореографічною композицією «Привітальна» Народний хор «Кобзар» (художній керівник Заслужений працівник культури України Василь Семенчук) та народний аматорський ансамбль народного танцю «Яворина» (художній керівник Сергій Куценко). Сповнені глибоким ліризмом пісні майстерно виконали Народний аматорський ансамбль «Софія» та Народний аматорський ансамбль «Тріо Гонта» (художній керівник Василь Семенчук).

Оригінальністю виконання вирізнялися хореографічні постановки «Коліска для мам», «Мрія про маму», «Народжені сонцем», «Карлсон і ФрекенБок», «Краков'як», представлені хореографічними колективами «Крок вперед» та «Дружки-подружки» (художній керівник Вікторія Глобчак, колишня випускниця університету).

У виконанні представників династії Анастасії та Євгена Хекало, викладачів Уманського гуманітарно-педагогічного коледжу, прозвучала пісня «Даруйте всім добро» з репертуару Наталі Май.

Наймолодший учасник проекту Костянтин Терещук та його мама Ольга Терещук, викладач Уманського музичного училища, виконанням фортепіанної п'єси «Гарний настрої» зрівняв шквал аплодисментів. А їхня мати і бабуся Віра Терещук, вчитель ЗОШ №4, виконала власну пісню дуєтом з колишньою ученицею, а нині студенткою педуніверситету Євгенією Кольцовою.

Талановите подружжя Євгена і Олени Красовських разом зі своїми п'ятьма дітьми представили композицію «Звичайне диво».

У сім'ї художників, в минулому випускників УДПУ Оксана та Олега Сироти шестеро дітей. Усі вони — здібні малюють, співають, пишуть вірші. На проект сестри Стефанія, Софія й Лія зачарували слухачів вокальним талантом.

Бурхливими оплесками глядачі супроводжували виступи зразкового художнього колективу — ансамблю бандуристів «Срібні струни» (художній керівник Оксана Грицай) та ансамблю домристів «Акварелі» (Олександра Марчук) Шевченківської спеціалізованої загальноосвітньої школи-інтернату.

Глядачі були в захопленні від співу вихованців хору дитячої вокально-хорової школи «АЕДА» (авторська школа заслуженого працівника культури України, доцента кафедри музикознавства та вокально-хорових дисциплін Л.П. Ятла, старшого викладача кафедри, художнього керівника хору Л. Г. Ятло).

На проект завітав хореографічний колектив «Нова ера» ЗОШ №3 Умані (художній керівник Вікторія Лозинська, випускниця університету).

Віртуозною виконавською майстерністю зачарувала юна й обдарована Світлана Без'язична, дочка відомих музикантів, викладачів Уманського музичного училища Наталії Абдуліної і Геннадія Без'язичного.

Пластикою танцювальних рухів вразила Вікторія Мокаровська (хореографічний колектив «Райдуга», художній керівник мама Вікторії — Світлана Мокаровська, Іршанськ).

Яскраво виступив джазовий квартет «TheBest» з Балтської школи мистецтв (художній керівник Володимир Камінський, студент-заочник мистецько-педагогічного факультету).

Окресло свято був виступ юної вихованки Христинівської дитячої музичної школи по класу фортепіано та сольного співу Вероніки Яковенко, яка є неодноразовою переможницею телешоу «Караоке на майдані», де отримала звання «Найкращий народний співак України-2012».

Вітали учасників мистецького проекту, прорєктор з гуманітарного питання УДПУ, завідувач кафедри мистецтвознавства та вокально-хорових дисциплін, доцент Д. І. Балдинюк і декан мистецько-педагогічного факультету, доцент О. В. Дудник.

Сценарій проекту розроблено доцентом кафедри музикознавства та вокально-хорових дисциплін З. М. Сиротою. Відеопрезентація — старшим викладачем кафедри С.М.Радченко. Ведучі — викладач О. В. Березовська та Заслужений працівник культури України доцент П. М. Волошин.

Успіх проекту відбувся завдяки плідній співпраці і колективу проекту зі студентами мистецько-педагогічного факультету: Н. Бевзюк, О. Король, Г. Рудик, О. Блашук, А. Горницька, В. Коваленко, А. Озкошоп, А. Куцим, Г. Мазуркевич, Н. Мілєво, Я. Яковчук, К. Степура, Я. Сердюк, І. Яценко, С. Гончаром.

ГОТУЄМО МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ

В. О. КОВАЛЬ
д.пед.н., проф., декан факультету української філології

Одним з важливих напрямків сучасної професійної освіти є інтеграція професійної підготовки студентів і формування у них фундаментальних професійних компетенцій. Сьогодні, коли вимоги до загальнокультурного рівня розвитку людини багаторазово зростають, потреба практики і необхідність її успішної соціальної адаптації зумовлюють актуальність більш якісної підготовки студентів до їх майбутньої професійної діяльності.

Проблема відповідності знань, умінь і навичок, які отримує молодий спеціаліст після закінчення професійного закладу, вимогам, які висувають до нього при влаштуванні на роботу, стала гостро актуальною в умовах надлишку робочих сил на ринку праці. Нові соціально-економічні умови вимагають радикальних змін в організації системи підготовки професіоналів різного рівня, що відображено в новому «Законі про вищу освіту». Сучасне суспільство підвищує вимоги до якості підготовки фахівців з вищою освітою, а це означає, що потрібно змінювати критерії підготовки студентів, оновлювати зміст, форми і методи навчання у вищих навчальних закладах.

Не буде перебільшенням, коли скажемо, що знання будь-

якої навчальної дисципліни тісно пов'язані з мовою. Від того, як викладач розуміє, що повідомляє студентам, значною мірою залежить і розуміння навчального матеріалу студентом. Для повного ж розуміння необхідно багато читати, бо людина, яка мало читає, не може по-справжньому зрозуміти навіть саму себе.

Шкільних та вишівських підручників для цього замало. Сумний висновок, проте це факт. Заштампований набір фраз у шкільних підручниках не спонукає учнів до збагачення лексичного запасу, зменшену і без того мізерне коло синонімів, позбавляє епітетної експресивності в комунікації тощо. Недалеко від шкільних утекли й вишівські підручники.

За таких умов постає логічне питання: кого ми готуємо? Зомбі, який дослівно відтворює зміст параграфу, чи вчителя-словесника, у голові якого — переплетіння векторів різних наук з величезною об'ємною комунікативно-мисленево-доказовою базою, тобто філолога, який вільно цитує Соломона, наводить закон Архімеда, подорожує з Колумбом, крутить Землю з Коперником, перевтілюється в художню і письменницьку іпостась Шевченка, дискутує з Дарвіном та Ейнштейном?.. І все це зі студентами. І все це за допомогою мови.

На факультеті української

філології професійну підготовку вчителів-словесників наповнено новими технологіями, що виникли на основі інтеграції різних наук та їх гуманізації, враховуючи відкриття у фізиці, біології, психології, вивчення взаємозв'язку земного і космічного, впливу біоритмів на розвиток живого, аудіовізуального впливу засобів масової інформації на виховання й освіту молоді, а для забезпечення гнучості і цілісності цей процес вибудовано в поєднанні гуманістичної, когнітивно-інформаційної, антропоцентричної, культурологічної, компетентнісної, діяльнісної освітніх парадигм. В основу навчально-пізнавальної, науково-дослідної та виховної складових практик покладено цінність «людяність», зреалізовану в підсмітках «людина у слові», «слово в людині».

У цьому аспекті діяльність кафедри української мови та методики її навчання орієнтована на якісну професійну підготовку конкурентоздатного й соціально мобільного випускника. Про серйозний підхід до підготовки вчителя-словесника свідчить низка праць викладачів кафедри. Усі навчальні посібники подають на «суху» теорію, а орієнтують студентів на поглиблення знань з історії мови, історії української та світової літератури, історії України, сучасного українського та світового мовознавства, розширюють уявлення про лінгвісти-

ку тексту, теорію мовленнєвої діяльності, націлюють на опанування технологіями дослідницького навчання, формують комунікативні, лінгвістичні, лінгвокультурологічні, прагматичні компетенції.

Значимі потенціали володіють курси методики навчання української мови, методики викладання української мови у вищій школі, шкільний курс української мови, які знайомлять студентів із новітніми технологіями навчання лінгвістичних предметів у вищій школі, профільних класах загальноосвітньої школи, в освітніх закладах нового типу, розширюють, поглиблюють, систематизують набуті знання.

Не менш ефективним засобом переверки рівня професійного й особистісного розвитку студента є практики — діалектологічна і педагогічна. Спільною рисою практик є їх професійна спрямованість, на різних аспектах якої акцентовано в посібнику «Педагогічна практика студентів філологічних спеціальностей».

Соціально-професійній мобільності майбутнього вчителя-філолога сприяє його підготовка за кількома спеціальностями чи спеціалізаціями. Крім ширших працевлаштувальних потенцій, випускник має нагоду шляхом «найменших зусиль» пройти і перепідготовку.

Саме в контексті таких умов в Уманському державному педагогічному університеті формують учителя-словесника як елітарну мовну особистість, психолога-практика, продуцента діалогу і полілогу.

Г. В. БЕЗВЕРХНЯ канд. наук з фіз. виховання та спорту, доцент, декан факультету фізичного виховання

1-4 квітня в Фінляндії відбувся Чемпіонат Європи з вільної боротьби, в якому взяла участь збірна команда України у складі якої — студент факультету фізичного виховання УДПУ імені Павла Тичини, майстер спорту міжнародного класу Василь Шуптар, який завоював бронзову медаль.

10-13 квітня в місті Бровари пройшов Чемпіонат України з кікбоксингу. УДПУ представляв Артем Савенко. Наш спортсмен посів І місце та став Чемпіоном України у своїй ваговій категорії.

17 квітня в рамках І Спортивних ігор Черкаської області серед студентів III-IV рівнів акредитації відбулися змагання із дзюдо. Команда УДПУ імені Павла Тичини посіла II місце. В особистому заліку наші спортсмени вибороли: у ваговій категорії 52 кг — І місце Діана Шуптар, II — Юлія Питренко; 57 кг II місце — Ольга Скоробогатко; 60 кг II місце — Микола Шуптар; 66 кг II місце — Дмитро Борщ; 73 кг I місце — Артем Горбатюк; 78 кг I місце — Марина Панчоха; 70 кг II місце — Марина Мосьян.

20 травня відбувся фінал Кубка Умані з футболу, де збірна УДПУ імені Павла Тичини здобу-

НАШІ СПОРТИВНІ ДОСЯГНЕННЯ

ла впевнену перемогу.

5-8 червня в Леняно (Італія) проходив Кубок Світу з кікбоксингу. У складі збірної України у ваговій категорії до 63,5 кг участь взяв студент УДПУ Артем Савенко, який зайняв III місце.

6-10 червня в Ліоні (Франція) проходив Чемпіонат Світу з гирьового спорту. За збірну України у ваговій категорії до 70 кг брав участь студент УДПУ Валентин Хмільовий і зайняв I місце ставши Чемпіоном Світу серед студентів.

27-29 червня в м. Токмак Запорізької області відбувся чемпіонат України з гирьового спорту. Там Валентин Хмільовий у ваговій категорії 70 кг зайняв I місце і пройшов відбір на чемпіонат світу 2014 р.

4-6 липня в Дніпропетровську проходив чемпіонат України з веслування на байдарках і каное серед вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. За підсумками змагань наша збірна показала чудові результати. нагороди отримали Сергій Гуляйко, Юрій Мельник, Анжела Шемракович, Наталія Мельник, Діана Приймак. Завоювавши 668 очок, наша команда виборола III загальнокомандне місце.

3-7 липня в Скоп'є (Маке-

донія) відбувся Чемпіонат Європи з веслування слалому. Студентці факультету фізичного виховання, майстер спорту міжнародного класу Вікторія Добротворській у категорії С-1 (одиночка) не вистачило всього 50 сотих секунди, щоб завоювати призову медаль.

1-7 липня в Броварах відбувся чемпіонат України з вільної боротьби серед дорослих. За результатами змагань: у ваговій категорії до 75 кг серед жінок Марина Панчоха виборола II місце; до 48 кг серед жінок Олена Болюк — I місце; до 61 кг Василь Шуптар — I місце.

25-27 липня в Азербайджані відбувся турнір з вільної боротьби «Голден Гран-прі Баку-2014». За збірну України брав участь студент УДПУ Василь Шуптар. У поєдинку за бронзову медаль у ваговій категорії 61 кг він був сильнішим за суперника зі Словачки і став бронзовим призером.

18-21 липня у Вінниці проходив чемпіонат України з марафону з веслування на байдарках і каное серед юніорів. У категорії К-2 наша студентка, кандидат в майстри спорту Анжела Шемракович завоювала золото.

19-23 серпня в Полтаві пройшов командний чемпіонат

України з веслування на байдарках і каное, за збірну команду Черкаської області участь брали і студенти факультету фізичного виховання. За результатами змагань Сергій Гуляйко і Микола Чаплюцький завоювали III місце в своїх категоріях.

18-24 серпня в Кузнецовську Рівненської області проходив XXIX Міжнародний турнір з боксу серед чоловіків. Уперше за історію уманського боксу наше місто представляла збірна команда чоловіків, серед яких і студенти факультету фізичного виховання. II місце завоював Дмитро Дробілко, який не маючи суперників у вазі до 91 кг., перейшов у суперважку категорію. Сріблом задовольнився Андрій Смірнов Андрій, який провів три виграшних бої у своїх суперників, у 4-му поступив медаль у ваговій категорії 61 кг він був сильнішим за суперника з Словачки і став бронзовим призером.

18-21 липня у Вінниці проходив чемпіонат України з марафону з веслування на байдарках і каное серед юніорів. У категорії К-2 наша студентка, кандидат в майстри спорту Анжела Шемракович завоювала золото.

19-23 серпня в Полтаві пройшов командний чемпіонат

ЦЕНТР СОЦІАЛЬНОЇ ТА ОСВІТНЬОЇ ІНТЕГРАЦІЇ СТУДЕНТІВ-ІНВАЛІДІВ

О. О. КРАВЧЕНКО
к.пед.н., доцент, декан
факультету соціальної та
психологічної освіти

Відповідно до Загальнодержавної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини до 2016 року» передбачається забезпечення дітей та молоді з особливими потребами якісними соціально-педагогічними та психологічними послугами навчальних закладів, у тому числі вищих, що сприятиме створенню умов для реалізації їхнього особистісного потенціалу.

Нова редакція ЗУ «Про вищу освіту» декларує, що особа з особливими освітніми потребами – це особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти; тому навчальні заклади зобов'язані створити та забезпечити рівні умови доступу до вищої освіти, у тому числі забезпечення осіб з особливими освітніми потребами спеціальними навчально-реабілітаційними супроводом та створення для них вільного доступу до інфраструктури ВНЗ з урахуванням обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я.

Таким чином, набуває актуальності соціально-педагогічна підтримка молоді з особливими потребами в процесі навчання в умовах вищого навчального закладу.

З огляду на вищезазначене в Уманському держав-

ному педагогічному університеті імені Павла Тичини спільно з Управлінням праці та соціального захисту населення розпочав свою діяльність Центр соціальної та освітньої інтеграції студентів з інвалідністю (координатор: доц. М.В. Перфільєва).

Метою створення і діяльності Центру соціальної та освітньої інтеграції студентів з інвалідністю є консолідація зусиль відповідних структурних підрозділів університету, залучених органів виконавчої влади та громадських організацій, спрямованих на соціально-педагогічну підтримку осіб з обмеженими можливостями щодо їх адаптації до студентського та педагогічного колективу, інтеграції у освітнє та соціальне середовище, на створення умов для саморозвитку та самореалізації, розвиток соціальної активності, автономності, відповідальності та мобільності осіб з особливими потребами.

Основними завданнями проекту є:

- забезпечити права молоді з функціональними обмеженнями на здобуття освіти в умовах освітніх навчальних закладів у комплексному поєднанні з корекційно-реабілітаційними заходами;

- різнобічний розвиток індивідуальності молоді людини на основі виявлення її задатків і здібностей, формування інтересів і потреб;
- збереження і зміцнення

морального і фізичного здоров'я вихованців;

- виховання в молоді любові до праці, здійснення їх професійної підготовки, забезпечення умов для їх життєвого і професійного самовизначення;

- виховання особистості як культурної і моральної людини з етичним ставленням до навколишнього світу і самої себе;

- надання у процесі навчання й виховання кваліфікованої психолого-медико-педагогічної допомоги з урахуванням стану здоров'я, особливостей психофізичного розвитку вихованця.

Водночас, діяльність Центру спрямована на розроблення, впровадження і постійне удосконалення системи супроводу навчання студентів з інвалідністю, яка охоплює такі напрями: технічний, педагогічний, психологічний, медичний, соціальний, реабілітаційний, спортивний. Усі перелічені складники системи супроводу вступають в дію поступово і можуть діяти одночасно, доповнюючи одна одну.

У свою чергу, Центр надає би можливість на регіональному рівні об'єднати зусилля сім'ї, державних закладів, закладів соціальної сфери, громадських організацій та громади в цілому до вирішення нагальної проблеми не лише сьогодення, а й майбутнього — забезпечення рівних можливостей для осіб з особливими потреба-

Творчість учасників літературного об'єднання імені Миколи Бажана

Олександр ШАБОЛДОВ

Ніч. Знов тривога бентежить душу.
Час упирів. І думки упирями шугають.
«Щастя» жити в епоху зрушень:
Чорна галч і круків зграя.

Сни. А над хащами хижі змії.
Очі жаскі. Порожнечою сповнені очі.
Храм Любови між ніг повії
В танці жриці химерних збочень.

Біль. Крає серце та душить мозок.
Майже життя.

В терабайтах штудерних ілюзій.
Пошук сенсів. Дешева поза.
П'яне танго у ритмі блюзу.

Мить. А за нею — і ДО, і ПІСЛЯ.
Порох і тлін. Каламуті невіднайдені істин.
Кров холоне і стигне рислінг
Біля муриє нового міста.

Ольга МИХАЛЬЧЕНКО

Усе скінчилось. Ні до чого нарікання.
Роман наш вийшов з друку дуже стислим.
І вже вишневий смак мого кохання
З солодкого зробиць болуче-кислим...

Зима сховала парк, де були разом,
Фонтан, як я, очікує на весну.
Зостаєш лиш спгоад. Та колись із часом
Прийде тепло, і, може, я воскресну...

Так ваблять його гарні манери,
І розум тьмарять пишні слова.
Він — мовби син Геракла і Венери,
А його мудрість — наче тятива.

І зачіска, й вбрання — все ідеально.
Парфум із наймоднішої реклами.
Та — не ведись!!! Бо, як це не банально,
На сонці теж бувають темні плями!..

КНИЖКОВІ НОВИНКИ

ПАВЛЕНКО Марина.
Райдуга в решеті.
Про дитинство Павла Тичини, Надії Суровцової, Василя Симоненка, Василя Стуса, Ірини Жиленко. — Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2014. — 368 с.

Людині дано так мало дитячих років, але який глибокий слід залишають вони у долі! Адже саме з дитинства — і потяг до знань, і любов до своєї землі, і власна гідність, і всі таланти, якими потім засвітився у цьому світі... Як мовить сама авторка:

«Ця книга — не лише спроба художньо осмислити драматичне для України ХХ століття через секрет унікальності таких величних літературних постатей, як Павло Тичина, Надія Суровцова, Василь Симоненко, Василь Стус та Ірина Жиленко.

Я ставила за мету дати якнайбільше правдивої інформації про своїх героїв — за спогадами, листами, щоденниками, нотатками, художніми творами. Факти, імена, події, навіть пісні, деталі пейзажу і побуту, особливості говірки — детально вивірені».

Книга не лише для дітей середнього та старшого шкільного віку. Вона може служити посібником для вчителів, учнів, студентів.

Зрештою, вона легка для сприймання й цікава для будь-якого читача.

УКРАЇНОЗНАВСТВО В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

(Закінчення з 3-й стор.)

Величезну пізнавальну і виховну цінність мають щорічні фольклорно-етнографічні експедиції, які дають можливість зафіксувати, зберегти й відкрити унікальні джерела та матеріальні пам'ятки. Пам'ятки, які вже завтра ризикують піти у небуття подібних до яких уже навряд чи можна знайти в ситому європейському світі.

Результати фольклорно-етнографічних експедицій студенти не тільки групують у папки й відео-

та аудіозаписи, чим готують багату базу для наступних досліджень. Усі фольклорні й етнографічні матеріали, зібрані під час практик, постійно поповнюють фонди лабораторії «Етнологія Черкаського краю». Упродовж останніх років було укладено науковий архів лабораторії (12 345 карток), яким послуговуються студенти, вчителі, викладачі, науковці. За віднайденими в експедиціях зображеннями в майстер-класі з української вишивки залюбки вишивають-відновлюють рушники

та одяг. На основі експедиційного матеріалу виконують студентські наукові роботи, на сцені практично відтворюються автентичні пісні й танці календарно-та рідно-обрядової творчості.

Окремої уваги заслуговує впровадження в університеті курсів «Українське дитинство», «Націологія», «Основи народознавства», «Етнологія», «Міфологія», «Музична фольклористика», «Народна хореографія», які сприяють формуванню патрі-

тичних почуттів, піднесенню національної свідомості, розширенню обсягу знань про український етнос, краєпро розумінню місця і значення України у колі інших європейських націй.

Для реалізації такої мети викладачами кафедри української літератури, українознавства та методики їх навчання було укладено та затверджено Міністерством освіти і науки України посібник для студентів вищих навчальних закладів «Українознавство в освітньому просторі сучасної школи». У ньому розглядаються питання історії становлення та викладання українознавства, висвітлюється вихов-

ний потенціал українського фольклору, подаються методичні рекомендації інтегрування українознавства у загальноосвітньої школи.

Отож, якщо Україна хоче повноцінно заявити про себе в світі, хоче здобути належну повагу і перестати нарешаті бути вічним «бідним родичем» і «молодшим братом», вона повинна позбутися своєї меншовартості й гідно оцінити свої віковічні надбання. А оцінивши, побудувати на основі цих надбань власну національну ідеологію і вже з нею — підкорити, подивувати, вразити і Схід, і Захід, і весь цивілізований світ.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
ДОВУЗІВСЬКА ПІДГОТОВКА
ОГОЛОШУЄ НАБІР
на 6-ти місячні курси з підготовки до вступу у вищі навчальні заклади у 2015 році
з НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН:
українська мова та література, світова література, історія України, всесвітня історія, хореографія, музичне мистецтво, образотворче мистецтво, російська мова, математика, біологія, англійська мова, фізика, хімія, географія, фізичне виховання.

ФОРМА НАВЧАННЯ: ДЕННА (ПО СУБОТАХ) ТА ДИСТАНЦІЙНА

НАПРЯМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ УДПУ:

- Початкова освіта
- Дошкільна освіта
- Корекційна освіта
- Хореографія
- Музичне мистецтво
- Образотворче мистецтво
- Соціальна педагогіка
- Практична психологія
- Соціальна робота
- Фізичне виховання
- Філологія. Українська мова і література
- Філологія. Мова і література (англійська)
- Історія
- Географія
- Біологія
- Хімія
- Фізика
- Математика
- Інформатика
- Технологічна освіта
- Професійна освіта
- Маркетинг
- Управління персоналом та економіка праці
- Фінанси і кредит
- Економіка підприємства
- Облік і аудит
- Туризм
- Готельно-ресторанна справа

Співзавантажте, ви заповнюєте підготовчі курси громадян України до вступу у ВНЗ, і вступальний у 2015 році до Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини на природно-математичні та інженерно-технічні напрями підготовки, до загального рейтингу досягнень до 50 балів за результатами підсумкового тестування.

Термін навчання 6 місяців з 1 листопада 2014 року

Для вступу на підготовчі курси необхідно надати документи:

- свідоцтво 1, 2 та 11 ступенів шкільної освіти (або свідоцтво про народження);
- 2 фотографії розміром 3x4 см;
- довідку з навчального закладу;
- свідоцтво про отримання грошової допомоги (за наявності);
- копії паспортів та документів про освіту (за наявності);
- копії паспортів та документів про освіту (за наявності);
- 2 конверти з марками.

Адреса: 20300, вул. Садова 2, кім. 202, м. Умань, Черкаська обл.
Телефони для довідок: (04744) 50508; 0632271377; 0976297771; 0960871968

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
ЗАПРОШУЄ НА ПІДГОТОВЧІ КУРСИ
в програмі навчання:

- Всесвітня історія;
- Історія України;
- Українська мова;
- Українська література;
- Світова література;
- Іноземні мови (англійська, російська);
- Математика;
- Фізика;
- Біологія;
- Хімія;
- Географія;
- Хореографія;
- Фізичне виховання;
- Образотворче мистецтво;
- Музичне мистецтво.

Для зарахування на підготовчі курси потрібно надати:

- довідку з місця навчання;
- 2 фото 3x4;
- копію свідоцтва про народження, або паспорта (1, 2, 11 ст.);
- копія паспорта одного з батьків (1, 2, 11 ст.);
- 2 конверти з марками.

Навчання на курсах розпочинається з 1 листопада 2014 року
Документи приймаються до 20 жовтня 2014 року

НАШІ ПЕРЕВАГИ

- ✓ Слухачам підготовчих курсів надаються пільги при вступі до Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;
- ✓ Комплексна підготовка до складання зовнішнього незалежного оцінювання якості освіти та вступних випробувань;
- ✓ Підготовка до творчих конкурсів;
- ✓ Ознайомлення з особливостями вступної кампанії;
- ✓ Індивідуальні профорієнтаційні консультації;
- ✓ Комплексне профорієнтаційне тестування;
- ✓ Діагностика здібностей.

Зроби перший крок до успіху -
обери підготовчі курси УДПУ!

АДРЕСА ПРИЙМАЛЬНОЇ КОМІСІЇ
м. Умань, вул. Садова, 2, кім. 202
Телефон: (04744) 5-05-08; (063) 22-713-77
Наш сайт: www.udpu.org.ua

Педагогічні ВІСТІ
Газета Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Реєстраційний номер ЧС №610
Тираж 2000 прим.
Замовлення № 3

Засновник: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.
Головний редактор — кандидат філологічних наук, професор Н. А. ЦИМБАЛ.
Редакційна колегія — кандидат філологічних наук, доцент Є.М. ПИЛИПЕНКО; завідувач відділу зв'язків з громадськістю Л. Ю. ГЕКАЛЮК.

Наша адреса: 20300, м. Умань, вул. Садова, 28

- За зміст і достовірність відповідальність несе автор публікацій
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій
- Редакція залишає за собою право виправляти і скорочувати матеріали

Газета надрукована Уманським комунальним видавничо-поліграфічним підприємством Черкаської обласної ради